
EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei
az EU belügyi együttműködése terén
(november)

AZ EUROPOL ÁLTAL KÉSZÍTETT ÁTFOGÓ FENYEGETETTSÉGÉRTÉKELÉS (SOCTA) ALAPJÁN A TAGÁLLAMOK MÁR MEGHATÁROZTÁK A 2014–2017-ES SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI SZAKPOLITIKAI CIKLUS PRIORITÁSAIT, mindamellett az analízis arra is felhívta a figyelmet, hogy az elsődlegesen kezelendő jelenségek mellett vannak még olyan speciális fellépést igénylő fenyegetések, amelyek uniós szinten azonosíthatóan jelen vannak és szintén jelentős károkat okoznak, ilyen egyebek között a környezetet veszélyeztető és/vagy károsító bűncselekmények köre is. A tagállamoktól és az Europol egyéb partnereitől kapott információk alapján az ügynökség úgy látta, ebben a témakörben érdemes egy részletesebb értékelésre sort keríteni. Az előbbiek okán októberben elkészített tematikus fenyegetettségértékelés eredményeit novemberben megosztotta a tanáccsal is. Annak ellenére, hogy a környezetet veszélyeztető és/vagy károsító illegális cselekmények köre igen változatos, az Europol úgy értékelte, hogy a rendelkezésre álló információk alapján két témakörrel: az illegális hulladékkezeléssel, illetve a veszélyeztetett fajok kereskedelmével kell részletesebben foglalkoznia. Az illegális hulladékok vonatkozásában megállapítja, hogy a gazdasági válság nyomán előálló helyzetben a termelési költségek csökkentése érdekében a legális gazdaság számos szereplője involválódott a szervezett bűnözés e szegmensébe. Erről a bűnözési formáról is megállapítható, hogy relatív alacsony kockázat mellett hatalmas haszonra lehet szert tenni, ami vonzóvá teszi a ma már kvázi ágazati mérteteket öltő illegális szemétkereskedelmet. Nincs egységes uniós rendszer a szemét mozgásának és kísérő dokumentációjának ellenőrzésére, így utóbbi hamisítása a legjellemzőbb modus operandi. Az elektronikus hulladékokkal való visszaélések leginkább Afrikát, kisebb mértékben Ázsiát sújtják. Az olasz szervezett bűnözés már kiszolgálóként áll a magán- és a közzszféra rendelkezésére. A veszélyeztetett fajok vonatkozásában a volumen kisebb, a kár azonban felbecsülhetetlen, jellemzően madarak, halak, hüllők, gyógynövények, orvosi alapanyagok és faanyagok az elkövetés tárgyai. Az EU ebből a szempontból kibocsátó és célországként is jelentős szerepet játszik. Az értékelés számos fontos információval és adattal szolgál a jelenség tanulmányozásához, alkalmas uniós szintű következtetések levonására is.

EURÓPAI UNIÓ

AZ EUROBAROMÉTER NOVEMBER 22-ÉN TETTE KÖZZÉ AZ INTERNETBIZTONSÁG TÉMAKÖRÉBEN KÉSZÍTETT FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYÉT. Az internetes vagy informatikai bűnözés az egyik legnagyobb feladat a rendészet számára globális szinten is. A kutatás keretében körülbelül egy hónap alatt 26 680 személyt kérdeztek meg uniószerre, 1033 interjú Magyarországon készült. Bár az Eurobarométer felméréseinek eredményei legtöbbször igen általánosak, ez esetben meglepően érdekesek. Ez a kutatás is rávilágít arra, hogy az uniós társadalom jelentős hányada napi internetfelhasználó, sokan mobilkészüléket is igénybe vesznek a ehhez. A napi ügyintézés mellett egyre többen használják a banki ügyeik intézését vagy a bevásárlásukat lehetővé tevő szolgáltatásokat. Éppen ezek kapcsán fogalmazódik meg a legtöbb félelem a felhasználókban. A megkérdezettek körülbelül negyven százalékánál valamegyest célt értek az internet veszélyeire figyelmeztető kampányok, tanácsok. Igyekeznek jobban védeni személyes adataikat, nem nyitnak meg ismeretlen feladótól érkező leveleket és kevésbé dőlnek be a nyereményekkel kecsegtető ajánlatoknak. Igyekeznek vírus elleni programokat telepíteni és használni, alkalmanként megváltoztatják a jelszavaikat. Érdekes azonban az a megállapítás, amely szerint a felhasználók tíz százaléka vált valamilyen támadás sértettjévé. Szintén kiemlendő az is, hogy a megkérdezettek hatvannégy százaléka a közigazgatási szerveknek megadott személyes adatait nem gondolja biztonságban. A jelentés kiemeli Magyarországot¹, mint olyan államot, amelyben az internethasználat még mindig kevésbé általános, mint az európai átlag, sőt miénn az egyik leginkább alacsony arány (37 százalék), és csupán négy százalék használ vásárlásra is online felületeket. Általánosságban elmondható, hogy a jelentés a fenyegetés szintjének megfelelő mértékben azonosítja az uniós társadalom félelmeit és elvárásait. Egyebek között ezen okok miatt döntött úgy a tanács általános ügyek és értékelés munkacsoportja, hogy a következő, a hetedik körös társértékelés témája a kiberbűnözés lesz. Jelenleg zajlik az értékelés alapjául szolgáló kérdőív összeállítása, az értékelés 2014-ben kezdődhet.

NOVEMBER 18-ÁN KERÜLT SOR A LITVÁN ELNÖKSÉG ALATTI EURÓPAI UNIÓ–EGYESÜLT ÁLLAMOK BEL- ÉS IGAZSÁGÜGY-MINISZTERI TALÁLKOZÓRA. A találkozó előkészítését meghatározta az a politikai környezet, amely a közel-múltban kibombázó NSA-botrány miatt mind a transzatlanti, mind az európai közvéleményt foglalkoztatja. A találkozón nyilvánvalóan nem lehetett meg-

¹ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_404_en.pdf

kerülni a témát, mindazonáltal ennek során a felek szigorúan szakmai megközelítést alkalmaztak. A legfontosabb célokat a bizalom helyreállításában, a biztonság szintjének és az együttműködés kiegyensúlyozottságának fenntartásában látták. Megfogalmazódott, hogy a mostani helyzetben még nagyobb jelentősége lenne egy az unió és Amerikai közötti adatvédelmi megállapodás megkötésének, amely jelentősen támogathatná ezt a folyamatot. A felek a tárgyalások eredményeit tartalmazó közös nyilatkozatban a megállapodás szövegének végleges egyeztetéséhez 2014 nyarát határozták meg céldátumként. A találkozón sok olyan közös érdeklődésre számot tartó témáról esett szó, amely hagyományosan is a találkozó napirendjén szerepel, ilyen: a gyermekek online szexuális kizsákmányolása elleni közös erőfeszítés; a terrorizmus elleni küzdelemben való együttműködés; és egyéb biztonsági aspektusú kérdések. Ezek mellett vitát folytattak az áldozatok jogainak hatékonyabb védelméről, a fogyatékkal élők jogairól és a gyűlölet-bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépésről. Kiemelten foglalkoztak a szíriai helyzet nyomán felvetődő biztonsági kockázatokkal.

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG NYILVÁNOS KONZULTÁCIÓT KEZDEMÉNYEZETT A BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI TERÜLET JÖVŐJÉRŐL². Tekintettel arra, hogy a jelenlegi stratégiai kereteket rögzítő stockholmi program 2014-ben lejár, megindult az előkészítő munka az új irányvonalak meghatározásához. A majdani program szerkezetét és tartalmát tekintve a különböző uniós intézmények vonatkozásában igencsak eltérnek az elképzelések, de tény, hogy a munka megkezdődött. A bizottság nem sürgeti ugyan az eseményeket, de 2014 januárjában egy magas szintű konferenciát szervez a témában, a tanács pedig tárgyalni akar, és 2014 első fél évében folyamatosan napirenden tartja a kérdést. Mindenképp egy jobban kezelhető, rövidebb, kifejezetten stratégiai jellegű dokumentum körvonalai látszanak kirajzolódni, amely képes a területen bekövetkező gyors változásokra is rugalmasan reagálni, tükrözi a tagállami érdekeket és számon kérhető.

LŐFEGYVEREK ÉS AZ EU BELSŐ BIZTONSÁGA: A POLGÁROK VÉDELME ÉS AZ ILLEGÁLIS KERESKEDELEM FELSZÁMOLÁSA CÍMMEL AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYT BOCSÁTOTT KI, AMELYBEN INTEGRÁLT SZAKPOLITIKÁRA TESZ JAVASLATOT, aminek a keretében jogszabályok, operatív műveletek, képzés és uniós támogatás segítségével lehetne kezelni ezt a fenyegetést. Az integrált

² http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/public-consultation/2013/consulting_0027_en.htm

szakpolitika a nemzetközi, uniós és nemzeti szinten már megtett lépésekre építve négy prioritásra összpontosít. Elsőként említi a polgári lőfegyverek törvényes piacának védelmét a polgári használat céljából értékesíthető lőfegyverek meghatározására, valamint a lőfegyverek megjelölésének és a lőfegyvergyártás, illetve -használat engedélyezésének mikéntjére irányuló, új uniós szabályok által. Az Európai Bizottságra az elmúlt időszakban kifejezetten jellemző volt, hogy a belső piaci szempontok a biztonsági relevanciájú kérdésekben is hangsúlyosan megjelennek, ez ebben az esetben is azonosítható. Másodikként a bűnözők lőfegyverekhez való hozzáféréseinek megakadályozását definiálja a polgári lőfegyverek biztonságos tárolására és a polgári, illetve katonai lőfegyverek hatástalanításának módjára vonatkozó hatékony szabályok kidolgozásával, valamint az unión kívülről érkező lőfegyverek tiltott kereskedelmének csökkentését célzó fokozott erőfeszítések által. A harmadik beavatkozási területnek a bűnözők által működtetett piacokra gyakorolt nyomás fokozását javasolja a rendőrség, a vámhatóság és a határőrség közötti, határokon átnyúló együttműködés javításával, valamint az arra vonatkozó közös uniós szabályok iránti igény felmérése által, hogy a lőfegyverekhez kapcsolódó mely jogsértéseket kell bűncselekménnyé minősíteni, és a tagállamoknak milyen szintű büntügyi szankciókat tanácsos alkalmazniuk. Fontos a negyedik lépés is, amelynek intézkedései egy jobban működő hírszerzés kiépítését, a lőfegyverrel elkövetett bűncselekményekre vonatkozó információgyűjtés és -csere fokozását, valamint a bűnüldöző szervek tagjainak képzését céloznák. Ezek a feladatok a bizottság által 2013 márciusa és júniusa között lefolytatott nyilvános konzultáció eredményein alapulnak. A közleménnyel azonban még nem ér véget a dolog, a részletek kidolgozása az elsődleges álláspontok részletes feltérképezésével még csak most kezdődik, e munka eredményeként a közeljövőben konkrét jogalkotási javaslatok benyújtását tervezi a bizottság.

Összeállította: Szabó Adrienn